

SL

SL

SL

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 25.11.2008
COM(2008) 791 konč.

SPOROČILO KOMISIJE

Časovni načrt za pomorsko prostorsko načrtovanje: Doseganje skupnih načel v EU

SPOROČILO KOMISIJE

Časovni načrt za pomorsko prostorsko načrtovanje: Doseganje skupnih načel v EU

1. UVOD

Evropska komisija je 10. oktobra 2007 sprejela modro knjigo o celostni pomorski politiki za Evropsko unijo (CPP)¹ in podroben akcijski načrt². Evropski svet je CPP in akcijski načrt potrdil 14. decembra 2007.

Pomorsko prostorsko načrtovanje (PPN)³ je ključni instrument CPP. Javnim organom in zainteresiranih stranem omogoča usklajevanje njihovega delovanja ter zagotavlja boljšo uporabo morskega prostora v korist gospodarskega razvoja in morskega okolja. Namen tega sporočila je državam članicam olajšati razvoj PPN ter spodbuditi njegovo izvajanje na nacionalni ravni in na ravni EU⁴. V sporočilu so navedena ključna načela za PPN, na njegovi osnovi pa naj bi države članice z razpravami spodbujale razvoj skupnega pristopa.

2. UTEMELJITEV

2.1. Zakaj je pomorsko prostorsko načrtovanje potrebno

Povečana aktivnost na evropskih morjih povzroča konkurenco med interesi različnih sektorjev, kot so ladijski promet in pomorski prevoz, pridobivanje energije morja, razvoj pristanišč, ribištvo in akvakultura, ter okoljskimi vprašanji.

Podnebne spremembe, zlasti dvigovanje morske gladine, zakisljevanje, višanje temperature vode in pogostost skrajnih vremenskih razmer, bodo verjetno povzročile preusmeritev v pomorskih gospodarskih dejavnostih, ter spremenile morske ekosisteme. Pri blažitvi podnebnih sprememb lahko PPN igra pomembno vlogo s spodbujanjem učinkovite uporabe morskega prostora in energije iz obnovljivih virov, ter s stroškovno učinkovito prilagoditvijo vplivu podnebnih sprememb na morska območja in obalne vode.

PPN je instrument za izboljšanje odločanja. Zagotavlja okvir za reševanje navzkrižij interesov med konkurenčnimi človekovimi dejavnostmi in za obvladovanje njihovih učinkov na morsko okolje. Cilj PPN je uravnotežiti sektorske interese in doseči trajnostno uporabo morskih virov v skladu s strategijo trajnostnega razvoja EU⁵.

¹ COM(2007) 575.

² SEC(2007) 1278.

³ V celotnem dokumentu se uporablja izraz **pomorsko prostorsko načrtovanje**, čeprav po trenutni praksi npr. države članice zanj uporabljajo več sopomenk. Izraz pomorsko prostorsko načrtovanje ima prednost pred izrazom morsko prostorsko načrtovanje, ker poudarja celostni medsektorski pristop k procesu.

⁴ Sporočilo je v skladu z oddelkom 3.2 modre knjige.

⁵ <http://ec.europa.eu/environment/eussd/>.

PPN bi moralo temeljiti na posebnostih posameznih morskih regij oziroma podregij. Gre za **proces**, sestavljen iz zbiranja podatkov, posvetovanja z zainteresiranimi stranmi z udeležbo v razvoju razvoj načrta, ter nadaljnjih stopenj izvajanja, uveljavljanja, ocenjevanja in pregledovanja.

2.2. Prednosti evropskega pristopa

Za izvajanje PPN so odgovorne države članice. Velja načelo subsidiarnosti, ukrepi na ravni EU pa lahko prispevajo znatno dodano vrednost.

Uporaba PPN bo okrepila konkurenčnost pomorskega gospodarstva EU ter spodbudila rast in zaposlovanje v skladu z lizbonsko agendo. Za Evropo je pomorsko gospodarstvo pomembno, saj zagotavlja približno pet milijonov delovnih mest⁶. Pomorska industrija in storitve⁷, med katerimi jih ima nekaj visok potencial rasti, po ocenah prispevajo od 3 do 5 % evropskega bruto domačega proizvoda (BDP). Stabilen okvir načrtovanja, ki bo zagotovil pravno varnost in predvidljivost, bo spodbudil naložbe v te sektorje, med katerimi so na primer pridobivanje energije morja, ladijski promet in pomorski prevoz, razvoj pristanišč, izkoriščanje nafte in plina ter akvakultura kar bo izboljšalo sposobnost Evrope, da pritegne tuje naložbe.

Sektorski pristopi k uporabi morskih virov povzročajo razdrobljeno oblikovanje politik, kar omejuje pomorske dejavnosti ter manjša njihov potencial rasti in slabša sposobnost javnih organov, da zaščitijo morsko okolje. Skupno delo na PPN zagotavlja okvir za usklajevanje sektorskih pristopov. Učinkovitost nacionalnih politik in politik EU ter njihova medsebojna usklajenost se tako večja, medtem ko se gospodarski **stroški neusklajenosti**⁸ nižajo.

Pomorske dejavnosti imajo **čezmejno razsežnost**. Nacionalne odločitve vplivajo na sosednje države. Države članice s skupnim pristopom k upravljanju morskega prostora v istem morskem bazenu se bodo lažje spopadle s temi izzivi. Vloga EU je, da spodbuja skupen pristop držav članic, ki upošteva čezmejne učinke.

Na **notranjem trgu** je PPN podlaga za poenostavljen sistem dovoljenj ter za zmanjšanje stroškov regulativnih in upravnih postopkov, s čimer zagotavlja pregleden in zanesljiv okvir načrtovanja.

Morje je **zapleten ekosistem**, ki presega upravne meje. Za uravnoteženo dolgoročno upravljanje je treba upoštevati celoten ekosistem in njegove odločilne dejavnike. Cilj načrtovanja morata biti zaščita in izboljšanje morskega okolja. Delo na PPN na ravni EU zagotavlja ustrezen forum, v okviru katerega države članice lahko razpravljajo in razvijajo celosten pristop k upravljanju pomorskih dejavnosti v skladu z zahtevami ekosistema.

⁶ http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/study_employment_en.html.

⁷ Brez upoštevanja vrednosti surovin, kot so nafta, plin in ribe.
http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/pdf/com_2006_0275_en_part2.pdf.

⁸ Tu verjetno sledi sklic na smernice za razvoj pristanišč, ki jih trenutno pripravljata GD ENV in GD TREN.

2.3. Kako izpolniti zadani cilj

To sporočilo oblikuje glavna vprašanja za razpravo o PPN na ravni EU in prinaša informacije:

- o sedanjih pristopih k PPN v državah članicah in drugih mednarodnih primerih, vključno s pridobljenimi znanji iz projektov EU, zlasti programa INTERREG in okvirnih raziskovalnih programov (poglavje 3) ter
- o mednarodnih instrumentih in instrumentih EU, ki vplivajo na PPN (poglavje 4).

Komisija na podlagi teh primerov opredeli ključna načela za PPN (poglavje 5) kot podlago za široko razpravo o skupnem pristopu k PPN v EU.

3. SPLOŠNI PRISTOPI K NAČRTOVANJU IN PROJEKTI

PPN je precej nov proces. Vedno več držav članic ga uporablja že zdaj ali pa se na to pripravljajo, projekti EU pa so začeli razvijati vrsto instrumentov in meril za PPN.

3.1. Sedanji pristopi k pomorskemu prostorskemu načrtovanju

V Združenem kraljestvu so s predlogom zakona o pomorstvu (Marine Bill) pripravili vseobsegajoč okvir zakonodajne politike, ki določa sistem pomorskega načrtovanja za vse vode Združenega kraljestva⁹. Škotska je pripravila osnutek zakona o pomorstvu za upravljanje svojih morij¹⁰. Oba zakonodajna predloga predvidevata novo upravno strukturo (Organizacijo za upravljanje morskih zadev – Marine Management Organisation) za poenostavitev postopkov izdaje dovoljenj in licenc. Na Švedskem naj bi zakon o pomorstvu sprejeli v začetku leta 2009. Vsi trije zakoni določajo celosten pristop k nacionalni pomorski politiki, vključno z uporabo PPN.

Na Portugalskem Nacionalna strategija za morja (2006) predvideva vključevanje sektorskih politik in opredeljuje načela za PPN ter celovito upravljanje obalnih regij (ICZM). V letu 2007 je bil ustanovljen medsektorski odbor za zadeve v zvezi z morji.

Nemčija je svoj zakon o kopenskem prostorskem načrtovanju ter s tem tudi zvezne pristojnosti za PPN razširila na izključno ekonomsko cono (IEZ). Razširitev je spodbudil razvoj sektorja vetrne energije na morju. Nedavno pripravljeni pomorski prostorski načrt zajema vse tri razsežnosti PPN (površino, morsko vodo in morsko dno), ter opredeljuje območja za posebne pomorske dejavnosti. Načrti bodo začeli veljati po sprejetju uredbe. Postopek ocenjevanje trenutno ni predviden¹¹.

Belgija je z določanjem območij v „glavnem načrtu“ za morsko okolje določila posamezne vrste uporabe morja. Najpomembnejši dejavnosti sta pridobivanje peska in prod ter vetrna energija na morju. V drugi načrtovalni fazi bodo določili zaščitena morska območja (omrežje NATURA 2000). Po načrtu se smejo dovoljenja in licence

⁹ <http://www.defra.gov.uk/marine/legislation/index.htm>.

¹⁰ www.scotland.gov.uk/marinebill.

¹¹ http://www.bsh.de/en/The_BSH/Notifications/Spatial_Planning_in_the_German_EEZ.jsp.

za določene dejavnosti izdati samo znotraj opredeljenih območij in pod pogojem, da se ta redno spremljajo in ocenjujejo¹².

Na Poljskem prostorsko načrtovanje v morskih območjih urejata Zakon o morskih območjih Republike Poljske in Zakon o pomorski upravi. V okviru programa Interreg IIIB je bil pred kratkim zaključen pilotni projekt o PPN v zalivu Puck, ki je zajemal tudi študijo prostorskega razvoja na sosednjih kopenskih površinah. Poljska namerava svoj nacionalni zakon o prostorskem načrtovanju spremeniti tako, da bodo pomorski prostorski načrti dobili pravni status, ter pripraviti takšne načrte za vse vode na Poljskem¹³. Pri tem procesu se vlada opira na rezultate projekta.

Nekatere države članice in druge evropske države so razvile celostne načrte gospodarjenja na področju pomorstva, ki zagotavljajo smernice za sprejemanje odločitev v zvezi z zadevnim morskim območjem. Nizozemska je pripravila celosten načrt gospodarjenja za Severno morje 2015. Glavni razlog je bila potreba po načrtovanju vetrne energije na morju. Načrt uvaja celovit okvir ocenjevanja za vse dejavnosti, za katere je potrebno dovoljenje. Pripravili so zemljevide priložnosti za vrste rabe morja, ki so vezane na fiksne lokacije in pri katerih je mogoče pričakovati največjo rast¹⁴.

Norveška je pripravila celosten načrt gospodarjenja za Barentsovo morje ter za morsko območje ob Lofotih. Načrt zagotavlja okvir za trajnostno uporabo virov ter za sedanje in prihodnje dejavnosti. Upošteva dejstvo, da se ranljivost morskega okolja spreminja, ter poudarja pomen znanstvenih spoznanj. Norveška namerava pripraviti celosten načrt gospodarjenja za Norveško morje ter za norveški del Severnega morja¹⁵.

Francija je uvedla shemo uporabe morja (schéma de mise en valeur de la mer¹⁶) za laguno Thau na sredozemski obali in za zaliv Arcachon ob Atlantiku. Shema se osredotoča na razvoj obalnega območja in zajema ukrepe, kot je določanje območij za posamezne dejavnosti, ter opredeljuje območja za določene vrste uporabe morja. Francija pripravlja okvirni okoljski zakon, ki bo vključeval bodo posebne določbe za upravljanje pomorskih dejavnosti.

Več držav članic in regij je začelo izvajati strategije ICZM, ki so lahko pomembne za PPN. Ena od njih je italijanska regija Emilija – Romanja, ki je v okviru projekta INTERREG IIIB pripravila strategijo izvajanja načel ICZM¹⁷. V tem projektu sodeluje tudi Slovenija, ki je izrazila zanimanje, da bi pri PPN sodelovala z Italijo in Hrvaško.

Španija je leta 2007 sprejela Strategijo za trajnost obale. Španske regije Asturija, Kantabrija in Andaluzija so razvile celovite načrte za gospodarjenje s svojimi

¹² <http://www.mumm.ac.be/EN/Management/Sea-based/index.php>.

¹³ <http://www.plancoast.eu/>.

¹⁴ <http://www.noordzee.org/nz/index.jsp>.

¹⁵ http://www.regjeringen.no/en/dep/md/Selected-topics/Svalbard_og_polaromradene/Integrated-Management-of-the-Barents-Sea.html?id=87148.

¹⁶ Shema za razvoj morja (SRM)

¹⁷ <http://www.plancoast.eu/>.

obalnimi območji. Poleg tega je Španija začela študijo o določanju območij svojih teritorialnih voda za potrebe pridobivanja vetrne energije na morju¹⁸.

Kanada je sprejela ciljno usmerjen pristop k upravljanju pomorskih dejavnosti, ki zagotavlja smernice za reševanje sporov med posameznimi sektorji. Avstralija je napredna pri uporabi tridimenzionalnega določanja morskih območij, v ta proces pa vključuje širok krog zainteresiranih strani.

3.2. Projekti, ki se financirajo iz evropskih sredstev

Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) lahko v okviru cilja evropskega teritorialnega sodelovanja podpira projekte prostorskega razvoja, med katerimi so nekateri pomembni za PPN¹⁹. Projekti zajemajo kartografiranje, skupna merila za PPN in nadnacionalne pristope k upravljanju z morskimi viri.

Raziskovalni programi EU podpirajo multidisciplinarno raziskovanje na področjih pomorskih znanosti in znanosti o obali od osemdesetih let naprej. Zlasti pomembne so raziskave o obalni eroziji in poplavah, ICZM ter pragovih morskega ekosistema. Program MESMA se ukvarja s spremljanjem in ocenjevanjem na območjih prostorskega načrtovanja, in bo razvila inovativne metode ter celostne strategije načrtovanja. Namen projekta HERMES je bolje spoznati ekosisteme ob evropskem robu globokega morja²⁰.

V okviru programa TEN-T se prednostni projekti in pripravljalne študije za „pomorske avtoceste“ lahko financirajo iz sredstev programa MARCO POLO II, regionalnih skladov in sredstev za raziskave in razvoj. Projekti „pomorskih avtocest“ trenutno zajemajo Baltsko morje, zahodno Evropo, zahodno in vzhodno Sredozemlje ter Črno morje. Program čezmejnega sodelovanja v obdobju 2007–2013 v okviru Evropske pobude za sosedске odnose in partnerstvo bo lahko podprl projekte v upravičenih regijah Baltskega, Sredozemskega in Črnega morja.²¹

4. MEDNARODNI INSTRUMENTI IN INSTRUMENTI EU Z VPLIVOM NA POMORSKO PROSTORSKO NAČRTOVANJE

4.1. Mednarodni instrumenti

Konvencija Združenih narodov o mednarodnem pomorskem pravu (UNCLOS)²² na primer uravnoveša pravice in interese držav zastave, obalnih držav in pristanišč. Zlasti pomembna je razdelitev morij in oceanov na pomorske pasove, saj lahko obalne države svoje suverene pravice v nekaterih pasovih izvajajo šele po razglasitvi teh pasov.

¹⁸ <http://www.mityc.es/Electricidad/Seccion/InstalacionesEolicas/EstudioEstrategico/>.

¹⁹ Gre na primer za projekte, ki se financirajo v okviru nadnacionalnih programov na območju Baltskega morja, Severnega morja in morskih območij v prostoru Srednje Evrope, Jadrana, Donave in Jugovzhodne Evrope (CADSES).

²⁰ www.eu-hermes.net

²¹ http://ec.europa.eu/world/enp/funding_en.htm

²² Sprejeta je bila leta 1982, veljati pa je začela leta 1994. Evropska skupnost in vse države članice EU so podpisnice UNCLOS.

Prav tako pomembna je pravica do plovbe, ki jo zagotavlja UNCLOS in je pogojena z izpolnjevanjem pravil ter standardov pomorske varnosti in varstva pomorskega okolja.

Mednarodna pomorska organizacija (IMO) določa mednarodno priznana pravila in standarde za ladijski promet in pomorski prevoz, kot so na primer sheme ločene plovbe. Protokol k Londonski konvenciji (2006) uvaja previdnostno načelo, kar pomeni veliko spremembo pristopa k urejanju odlaganja odpadnih materialov v morju²³.

4.2. Instrumenti EU

4.2.1. Okoljska zakonodaja

Okvirna direktiva o morski strategiji (ODMS)²⁴ je okoljski steber CPP²⁵. Direktiva zahteva, da države članice dosežejo dobro okoljsko stanje v morskem okolju najpozneje do leta 2020, da uporabijo ekosistemski pristop, ter zagotovijo, da so pritiski človekovih dejavnosti skladni z dosego dobrega okoljskega stanja. Države članice, ki si delijo morsko regijo ali podregijo, morajo sodelovati in za usklajevanje uporabljati ustaljene regionalne strukture sodelovanja. Enako velja za sodelovanje s tretjimi državami.

ODMS ne ureja neposredno pomorskih dejavnosti, vendar pa je treba njihov vpliv upoštevati pri določanju dobrega okoljskega stanja. V prilogi VI je seznam primerov možnih ukrepov, vključno z nadzori prostorske in časovne porazdelitve ter orodji za zagotavljanje usklajenega upravljanja. Nekaterе države članice so izjavile, da bodo PPN uporabile za izvajanje ODMS (npr. Združeno kraljestvo).

Okvirna direktiva o vodah (ODV)²⁶ z določbami o obalnem morju in somornicah zahteva, da države članice načrte upravljanja povodij (NUP) objavijo najkasneje do decembra 2009. Države članice so zato ustanovile vodne organe, ki morajo sodelovati za zagotovitev skladnosti z ODV v zvezi s čezmejnimi povodji.

Po Direktivi o habitatih in Direktivi o pticah (NATURA 2000)²⁷ morajo države članice opredeliti in zaščititi območja za ohranjanje vrst oziroma njihovega življenjskega prostora. Zdaj poteka opredeljevanje obalnih in morskih območij, tako da so potrebni ustrezni upravni ukrepi. Direktiva o habitatih zahteva oceno načrtov ali projektov, ki bi lahko bistveno vplivali na katero območje NATURA 2000.

Direktiva o strateški okoljski presoji (SEA)²⁸ predpisuje okoljsko presojo določenih načrtov in programov, posvetovanja (vključno s čezmejnimi), oceno drugih

²³ http://www.imo.org/Conventions/contents.asp?topic_id=258&doc_id=681.

²⁴ 2008/56/ES.

²⁵ Uvodna izjava 3 Okvirne direktive o morski strategiji.

²⁶ 2000/60/ES.

²⁷ 79/409/EGS, UL L 103, 25.4.1979 (Direktiva o pticah) in 92/43/EGS, UL L 206, 22.7.1992 (Direktiva o habitatih).

²⁸ 2001/42/ES, UL L 197.

možnosti, ter ukrepe za preprečevanje in/ali ublažitev neugodnih učinkov. Direktiva o presoji vplivov na okolje predpisuje podobne zahteve za projekte.²⁹

4.2.2. *Skupna ribiška politika (SRP)*

SRP je v izključni pristojnosti EU. Dober primer celostnega upravljanja morskega prostora preko meja sektorskih politik je odločitev, ki jo je (na podlagi člena 9 temeljne uredbe za SRP)³⁰ Komisija sprejela na zahtevo nizozemske vlade, da bi zaščitila habitat na nizozemski obali Severnega morja (območje Voordelta).³¹ Glede na medsebojno delovanje ribištva in ekosistema ter glede na mobilnost staležev rib, bi bilo usklajeno PPN koristno za trajnostno upravljanje ribištva v vodah EU.

Komisija je napovedala objavo sporočila o strategiji za trajnostni razvoj evropske akvakulture. Glavna izziva za razvoj akvakulture sta vse večji boj za morski in obalni prostor ter kakovost vode. PPN lahko zagotovi smernice in zanesljive podatke za izbor lokacij.

4.2.3. *Drugi instrumenti*

Priporočilo EU o izvajanju ICZM³² določa skupna načela (vključno z usklajenostjo prostorskega načrtovanja preko meja med kopnim in morjem), in države članice poziva k razvoju strategij za ICZM. Priporočilo spodbuja države članice k sodelovanju s tretjimi državami.

Komisija je sprejela sporočilo o vetrni energiji na morju.³³ PPN lahko pripomore k razvoju trajnostnih virov energije morja z zagotovitvijo stabilnega regulativnega okvira.

4.3. **Regionalne konvencije**

Delo v okviru konvencije OSPAR iz leta 1992 temelji na ekosistemskem pristopu in je organizirano v sklope šestih strategij. OSPAR je od pete konference o Severnem morju³⁴ naprej forum za izmenjavo informacij o PPN, vloga konvencije pa je bila nadgrajena v okviru njene Strategije za ohranitev biološke raznolikosti in ekosistemov.

Helsinška komisija (HELCOM) se od leta 1974 ukvarja z zaščito morskega okolja na Baltskem morju. Zlasti pomemben je akcijski načrt HELCOM za Baltsko morje, ki je bil sprejet leta 2007 s Priporočilom 28E/9 o razvoju načel PPN za območje Baltskega morja.

Sredozemlje je prva regija, ki je leta 1975 sprejela načrt gospodarjenja (Sredozemski akcijski načrt) v skladu z okoljskim programom ZN. Izvajanje Sredozemskega

²⁹ 97/11/EE, UL L 073, 14.3.1997 (o spremembi 85/337/EEC).

³⁰ Uredba (ES) št. 2371/2002.

³¹ http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/management_resources/environment/natura_2000_en.htm: Smernice GD MARE in GD ENV za ukrepe na področju ribištva za morska območja Nature 2000.

³² 2002/413/ES, UL L 148

³³ COM(2008) 736

³⁴ Ministrska izjava o varstvu Severnega morja. Marec 2002, poglavje XI. Sodelovanje v procesu prostorskega načrtovanja v Severnem morju.

akcijskega načrta naj bi potekalo v okviru Barcelonske konvencije. Pogodbenice morajo v skladu s protokolom ICZM³⁵, ki je bil pred kratkim sprejet v okviru konvencije, ustanoviti skupen okvir za celotno upravljanje sredozemskih obalnih območij.

Namen Bukareške konvencije iz leta 1992 je zaščititi morsko okolje Črnega morja. Delo v zvezi s protokolom in strateškim akcijskim načrtom za ICZM je v teku.

5. KLJUČNA NAČELA, KI IZHAJAJO IZ PRAKSE POMORSKEGA PROSTORSKEGA NAČRTOVANJA

Na podlagi zgornjih poglavij lahko ugotovimo naslednja skupna načela, ki so pomembna za PPN v EU.

Trajnostno upravljanje morskih območij je odvisno od stanja posameznega ekosistema. Ekosistemski pristop je v skladu s CPP vseobsegajoče načelo za PPN. Dejavnosti na obali imajo sicer lahko neposreden vpliv na morska območja, vendar PPN upravlja samo pomorske dejavnosti in dejavnosti v obalnih vodah. Obseg PPN se bo v smislu geografskega področja veljavnosti razlikoval glede na razmere na posameznem območju. Pri razvoju PPN je treba upoštevati več mednarodnih instrumentov in instrumentov EU z neposrednim pomenom, zlasti tiste z okoljskega področja; po potrebi mora PPN prispevati k izvajanju teh instrumentov. Pri tem bo zlasti pomembno izvajanje ODMS.

5.1. Uporaba PPN glede na področje in vrsto dejavnosti

Upravljanje morskega prostora v okviru PPN bi moralo temeljiti na vrsti načrtovanih ali obstoječih dejavnosti ter njihovega vpliva na okolje. Ni potrebno, da pomorski prostorski načrt zajema celotno območje (npr. IEZ države članice).

Na območjih intenzivne rabe oziroma na zlasti ranljivih območjih je potreben bolj predpisujoč pomorski prostorski načrt, medtem ko na območjih manj intenzivne rabe mogoče zadoščajo splošna upravljalna načela. Odločitev o uporabi strožjega ali prožnejšega pristopa bi morali sprejeti na podlagi postopka ocenjevanja.

PPN zajema tri razsežnosti, ki obravnavajo dejavnosti (a) na morskem dnu, (b) v morskem stolpu in (c) na površini. Isti prostor se tako lahko uporablja za različne namene. Kot četrto razsežnost bi morali upoštevati čas, saj se združljivost različnih možnosti uporabe in „potreb upravljanja“ v posamezni pomorski regiji lahko s časom spreminja.

5.2. Opredelitev ciljev, ki naj usmerjajo PPN

PPN bi morali uporabiti za upravljanje tekočih dejavnosti ter za usmerjanje prihodnjega razvoja zadevnega morskega območja. V strateškem načrtu za celotno upravljanje nekega morskega območja bi morali biti vključeni podrobni cilji. Ti cilji bi morali omogočati razreševanje sporov v primeru navzkrižja interesov posameznih sektorjev.

³⁵ Podpisan 21. januarja 2008 v Madridu.

5.3. Pregleden razvoj PPN

Pri vseh dokumentih in postopkih v zvezi s PPN je potrebna preglednost. Različni koraki v načrtovanju morajo biti razumljivi splošni javnosti. Tako bodo lahko vsi udeleženci popolnoma obveščeni, kar bo izboljšalo predvidljivost in sprejemljivost načrtovanja.

5.4. Sodelovanje zainteresiranih strani

Da bi dosegli sprejemanje PPN, prevzemanje odgovornosti zanj in podporo za njegovo izvajanje, je poleg tega pomembno, da se vse zainteresirane strani, tudi obalne regije, vključijo v čim zgodnejšo stopnjo postopka načrtovanja. Sodelovanje zainteresiranih strani je tudi vir znanja, ki lahko bistveno izboljša kakovost PPN.

5.5. Usklajevanje znotraj držav članic – poenostavitev postopkov sprejemanja odločitev

PPN poenostavlja sprejemanje odločitev ter pospešuje postopke izdajanja licenc in dovoljenj, kar koristi tako uporabnikom morja kot tudi naložbam v pomorstvo. Usklajeni načrti, ki pokrivajo več sektorjev, zahtevajo enoten in poenostavljen postopek izvedbe, pri čemer je treba upoštevati kumulativne učinke. Izvajanju PPN bi morale koristiti tudi notranje usklajevanje pomorskih zadev v državah članicah, kot je predlagan v Smernicah za celostni pristop k pomorski politik³⁶. Razvoj dogodkov v državah članicah (npr. pomorski zakon v Združenem kraljestvu in na Škotskem) kaže, da želijo nacionalni organi izkoristiti te prednosti z ustanovitvijo upravnega usklajevalnega organa.

5.6. Zagotavljanje pravnega učinka nacionalnega PPN

Glede na tri razsežnosti in glede na dejstvo, da isto morsko območje omogoča več vrst uporabe morja, PPN ni kopija kopenskega prostorskega načrtovanja na morju. Prav tako kot je kopensko prostorsko načrtovanje vzpostavilo pravno zavezujoč okvir za gospodarjenje z zemljo, pa mora biti, če naj bo učinkovito, pravno zavezujoče tudi PPN. Pri tem se lahko zastavi tudi vprašanje ustreznega upravnega okvira za PPN.

5.7. Čezmejno sodelovanje in posvetovanje

Čezmejno sodelovanje je potrebno za zagotovitev skladnosti načrtov v različnih ekosistemih. Vodilo bo k razvoju skupnih standardov in procesov ter izboljšalo splošno kakovost PPN. Nekatere organizacije, na primer HELCOM, so se že lotile tega dela.

5.8. Vključitev spremljanja in ocenjevanja v postopek načrtovanja

PPN poteka v okolju, ki je izpostavljeno nenehnim spremembam. Zasnovano je na podatkih in informacijah, ki se s časom lahko spreminjajo. Postopek načrtovanja mora biti dovolj prilagodljiv, da se na takšne spremembe lahko odzove in omogoči,

³⁶

COM(2008) 395 konč.

da se načrti pravočasno spremenijo. Da bi zadostili tema zahtevama, bi moral pregleden mehanizem rednega spremljanja in ocenjevanja postati del PPN.

5.9. Doseganje skladnosti med kopenskim in pomorskim prostorskim načrtovanjem – razmerje z ICZM

Doseganje skladnosti med sistemoma kopenskega (vključno z obalnimi območji) in pomorskega prostorskega načrtovanja je izziv. Obalna območja so „tečaj“ med pomorskim in kopenskim razvojem. Območja odvodnjavanja ter učinki kmetijskih dejavnosti in rasti mestnih okolij na zemljo imajo v okviru PPN velik pomen. Kopensko prostorsko načrtovanje bi zato moralo biti usklajeno s PPN. Ustrezne službe bi morale sodelovati in vključiti zainteresirane strani, ter tako zagotoviti skladnost.

5.10. Zanesljiva zbirka podatkov in znanja

PPN mora temeljiti na trdnih informacijah in najboljšem razpoložljivem znanstvenem znanju. Načrtovanje se mora razvijati vzporedno z znanjem (prilagodljivo upravljanje). Komisija je razvila več znanstvenih orodij in orodij za zbiranje podatkov, ki bodo v tem procesu pomagali pri PPN. Mednje spadajo evropska mreža za pomorsko opazovanje in podatke (EMODNET), združena podatkovna baza podatkov družbeno-ekonomske statistike (ki ji trenutno razvija ESTAT), evropski atlas morij (ki bo dokončan v letu 2009) in globalno spremljanje okolja in varnosti (Kopernikus).

6. SKLEPI IN OBETI

Pomorsko prostorsko načrtovanje je pomembno orodje za razvoj celostne pomorske politike v Evropi. Namen tega sporočila je prikazati prve korake k skupnemu pristopu k PPN. Ob ugotavljanju ključnih načel sedanje prakse in obstoječih predpisov sporočilo spodbuja razpravo, ki bi pomagala usmerjati razvoj PPN v EU.

Evropska komisija bo za olajšanje takšne razprave v začetku leta 2009 uvedla delovni program, sestavljen iz naslednjih korakov:

- organizacija serije štirih delavnic v letu 2009. Na delavnicah bodo sodelovali predstavniki zainteresiranih strani z vseh ustreznih področij. Njihov namen bo razprava o načelih, ki jih predlaga to sporočilo;
- organizacija pilotnih projektov v letu 2009, katerih namen bo razviti vidike čezmejnega sodelovanja pri PPN;
- priprava poročila s sklepi na podlagi rezultatov delavnic, ter oblikovanje predlogov za nadaljnje korake in ukrepe za spremljanje njihovega izvajanja.

Celostna pomorska politika EU uporablja inovativen pristop k oblikovanju politik. PPN je eno izmed orodij, ki lahko razširi uporabo takšnega pristopa.